

I rapporten presenteras resultaten av inventeringen av åkergrödor i delgeneralplaneområdet i Fagersta, Vålax, Grännäs och Gäddrag våren 2018. Åkergrodan (*Rana arvalis*) är en art som nämns i bilaga IV till Eu:s habitatdirektiv och enligt 49 § i naturvårdslagen det är förbjudet att förstöra och försämma platser där individer av de djurarter som nämns i denna bilaga förökar sig och rastar. I utredningen inventerades åkergrödans eventuella förökningsområden genom att lyssna på grodans parningslek. Det strävades inte efter att kartlägga alla möjliga lekplatser i planområdet, utan arbetet gjordes i närheten av den nuvarande bebyggelsen, där det sannolikt byggs i nära framtiden. Stadsplaneringsenheten i Borgå stad beställde arbetet.

Innehållsförteckning

1 Metoder.....	2
2 Inventeringsobjekt.....	2
2.1 Beskrivning av objekten.....	3
3 Resultat och slutsatser	4
Källhänvisningar.....	5

Bild 1. Inventeringsobjekt av åkergroda i Fagersta, Vålax och Grännäs Baskarta: Lantmäteriverkets grundkarta raster 1:10 000, 4/2018 (öppen data)

1 Metoder

I utredningen inventerades åkergradans eventuella förökningsområden genom att lyssna på gradans parningslek, vilket är det bästa sättet för detta ändamål. Lekplatserna är enligt 49 § i naturvårdslagen platser där åkergradan förökar sig, och det är förbjudet att förstöra och försämma dem.

Utredningen gjordes 7.5, 8.5 och 11.5 Inventeringen påbörjades då det konstaterades att parningsleken börjat i Valkolampi, Lovisa 5.5. Det är viktigt att göra inventeringen vid rätt tidpunkt eftersom gradans parningslek pågår endast i några veckor (Saarikivi 2017). En lyckad inventering beror också på väderförhållandena. Åkergradan ger ifrån sig mera ljud i fall temperaturen är hög i förhållande till årstiden och om vinden är rätt så svag (Saarikivi 2017). Hanen hörs bättre då det är vindstilla eller vinden är svag. Observationen gjordes vid skymning och på natten, då bakgrundsljuden vanligen inte stör. Förhållandena för att göra observationer var i huvudsak bra. Temperaturen var rätt så låg 8.5.

Tiden för att lyssna på åkergradan på de olika ställena varierade rätt så mycket. Under alla observationsgångar var himlen klar och vinden svag eller obefintlig. Temperaturen sjönk snabbt på natten, så det fanns inte mycket tid för att göra observationer. Mera tid användes i de större objekten och i fall bakgrundsljuden (fordon, fåglar, hundar) störde lyssnandet. Observationstider och -förhållanden presenteras i tabellen nedan.

Nr	Plats	Datum	Kl.	°C	Vind	Molnighet
1	Kvarnbrovägens vik	11.5	23.15-23.25	7	svag	klart
2	Lövvik W	8.5	23.20-23.30	5	vindstilla	klart
3	Lövvik E	8.5	23.35-23.50	5	vindstilla	klart
4	Finnas	8.5	22.40-22.50	5	vindstilla	klart
5	Östra stranden av Vålaxfjärden	8.5	22.05-22.20	6	vindstilla	klart
6	Grännästräsket	7.5	23.45-23.55	7	vindstilla	klart
7	Hemviken W	11.5	21.40-21.50	10	vindstilla	klart
8	Hemviken E	11.5	22.00-22.35	8	vindstilla	klart
9	Näseviken N	7.5	22.50-23.00	9	svag	klart
10	Näseviken S	7.5	23.05-23.15	9	svag	klart
11	Bölsviken W	7.5	21.50-22.30	10	svag	klart

2 Inventeringsobjekt

Med undantag av en skogstjärn ligger alla observationsställen vid havet. På havsstränderna valdes skyddade små vikar, där sjögången inte vanligen är hård, till observationsställen. Jorden i vikarnas botten är fint, strandvegetationen lummig strandäng och i vattnet växer mer eller mindre luftskottsväxter. I närheten av de flesta observationsställen finns många våtmarker som utanför förökningstiderna är viktiga livsmiljöer för åkergradan.

Av de områden som verkade lämpliga som åkergradans förökningsområden måste havsviken öster om Hemviken lämnas bort på grund av att en vakthund skällde hårt.

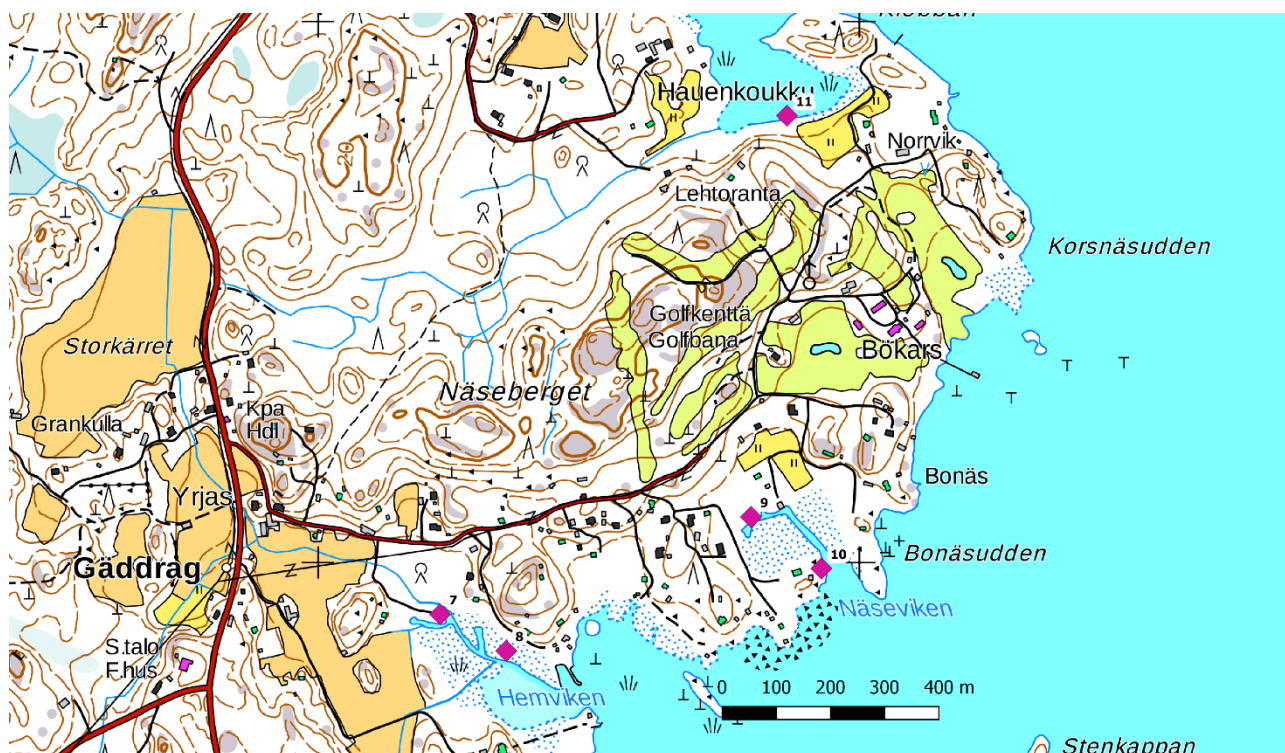

Bild 2. Inventeringsobjekten av åkergrödan i Gäddrag Baskarta: Lantmäteriverkets grundkarta raster 1:10 000, 4/2018 (öppen data)

2.1 Beskrivning av objekten

1. Kvarnbrovägens vik

En havsvik, dit det leder en väg och där det finns en båthamn. Till viken rinner från öster rinner ett dike med rätt så hårt strömmande vatten. På den norra stranden finns lite vatten- och strandväxter, på södra stranden rätt så stor strandäng. Stranden är muddrad på båda sidorna av observationsstället.

2. Lövvik (västra)

Östra kanten av en liten vik. Vasszonen är rätt så smal. Ingen muddrad båtled. Båthamn bredvid. Stället är rätt så utsatt för vinden.

3. Lövvik (östra)

Östra stranden av en liten vassbevuxen vik. På västra sidan en udde med ängsväxter. Stället är rätt så utsatt för vinden.

4. Finnas

Liten vik med tätbevuxen vass och åmyrning. Till väster fyllnadsjord, båthamn och muddrad båtled. Till nordost stort område med strandäng och fuktig äng.

5. Östra stranden av Vålaxfjärden

Rätt så stor havsvik, på stränderna ganska mycket vass, också öppna strandängar och strandängar med buskar samt fuktig äng. Stället är utsatt för västvindar men annars rätt så skyddat.

6. Grännästräsket

En skogstjärn på ca 0,2 ha. På stränderna myr och tallkärr, på sydvästra stranden större myr Myrarna runt området är dikade. Zonen av vass och andra luftskottsväxter i huvudsak smal.

7. Hemviken (västra)

Grund havsvik, nästan helt vassbevuxen. Båtbrygga på observationsstället och norrut en djup båtled utan vegetation. Till söder stora vassbevuxna strandängar och öppna ängar.

8. Hemviken (östra)

Högbevuxen strandäng och vass norr om båtleden. Söder om båtleden stor vassrugga.

9. Näseviken (norra)

Havsvik som nästan igenvuxit. Djup båtled. Till norr övergiven åker eller äng, till söder täta vassruggar. Till öster också stränder med träd och buskar.

10. Näseviken (södra)

Havsmynning, strand till båtled. I omgivningen lite öppen strandvegetation, till öster och väster skogskant nära. Rätt så utsatt för vindar.

11. Bölsviken

Södra stranden vid en skyddad havsvik. Lite bladvass och annan hög vegetation i vattnet. Till öster en större vassrugga. Gränsar i söder till klibbalar, en gammal barrskog och en äng. Till sydost en stor äng.

3 Resultat och slutsatser

Åkergrodor hittades inte i något av observationsställen. Sannolikt har åkergrodan inte lekplatser vid planområdets havsstränder. Observationsställena verkar vara dåliga lekplatser. Leken kan också begränsas av någon annan faktor i anslutning till grodans livsmiljö. Eventuella orsaker till att åkergrodan inte använder observationsställena för parningslek är igenvuxet vatten, livlig båttrafik, utsatthet för hårda vindar och stora vågor samt rovdjur (Saarikivi 2017). I grunda havsvikar finns ofta många fiskar och vatteninsekter som jagar grodyngel.

Källhänvisningar

Saarikivi, J. 2017: *Viitasammakko (Rana arvalis Nilsson, 1842)*. I publikationen: Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.), *Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt*, s. 90–96. Suomen ympäristö 1/2017.